

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

לקדושים אשר בארץ חי"ל זיע"ל

לע"נ חמותי מ' רבקה (אווה) וזוג בת ר' ברוך שמחה נלב"ע יט בתשרי

יְהוָה (מרכא - מארכא) רְאוּבֵן וְאֶל יִמֵּת וְיֵהִי מִתֵּיו מִסְפָּר (דברים ל"ג, ו)

בברכת יעקב לראובן אמר (בראשית מט, ד): "פחז פמים אל תותר", ומבאר רש"י: "פחז כמים - הפחז והבהלה אשר מהרת להראות כעסך כמים הללו הממהרים למרוצתם. לכך: אל תותר...".

והנה אמרו חז"ל (פסחים דף קיג עב): "תנו רבנן שלשה חיהן אינם חיים הרחמנין והרתחנין ואניני הדעת", כלומר הממהר לכעוס חיו אינם חיים.¹ ע"כ.

ונרמז בטעמים: יְהוָה (מרכא - מארכא) רְאוּבֵן, ראובן שנכשל ב"פחז כמים" שהביאו לכעס, מתברך **שיאריך אפו** ובכך יאריכו חיו, שלא כמידת הרתחנין.

שלום המאירי

וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר (זרקא סגול) שְׁמַע יִדְּנָה קוֹל יְהוּדָה וְאֶל עַמּוֹ תְּבִיאֶנּוּ (דברים ל"ג, ז)

במסכת **מכות** (דף יא עב) מובא: "וזאת ליהודה, כל אותן מ' שנה שהיו ישראל במדבר **עצמותיו של יהודה היו מגולגלין בארון** עד שעמד משה ובקש עליו רחמים. אמר לפניו רבונו של עולם מי גרם לראובן שיודה, יהודה, וזאת ליהודה שמע ה' קול יהודה, עאל איבריה לשפא". (רש"י: על איבריה לשפא - נכנסו עצמותיו למקום חיבורם ששפו משם כמו דשף מדוכתיה (חולין דף מב)).

עצמותיו של יהודה לא היו במקומן, כחלק מענין הנידוי על תנאי שגזר יהודה על עצמו, כדברי הגמ' שם: "אמר רב יהודה אמר רב נידוי על תנאי צריך הפרה, מנלן מיהודה, דכתיב אם לא הביאותיו אליך וגו' ". ע"כ.

ונרמז בטעמים: לפי האמור נראה שהטעמים וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר (זרקא סגול) רומזים על תחילת

פרשת ויגש: וַיִּגֶשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי (זרקא מנח סגול), יהודה קיים את הבטחתו ליעקב ולכן ניגש אל יוסף עבור בנימין. כאן זכה, **באותו טעם זרקא**, שמשה יתפלל עליו ואל עמו וכו' כפי שמרחיבה הגמרא על פסוק זה.

שלום המאירי

¹ ראה **בן יהוידע** שם: "ואמר רב יוסף כולו אתנהו בי... וכן הכעסן שכועס על דבר שלא נעשה כרצונו אם הוא אינו רואה חושב שהשינוי הוא עצום ורב ויתכעס ביותר".

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר (זרקא סגול) שְׁמַע יְדִיד קוֹל יְהוּדָה וְאֶל עַמּוֹ תִּבְיָאֲנֻ
(דברים לג, ז)

בתחילת פרשת ויגש נאמר: וַיֵּגֶשׂ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר כִּי אֶלְנִי (זרקא מנח סגול). מדוע בפרשת ויגש
הטעם 'מנח' בין הזרקא והסגול, ואילו כאן הטעם 'מנח' לפני הזרקא? רבי אברהם יצחק שיין², מזכיר את
הפירוש המיוחס לגר"א, שהזרקא סגול וַיֹּאמֶר כִּי אֶלְנִי, רומז שיהודה זרק את עצמו מלהיות מונח
בעם סגולה.

לפי זה מובן מדוע כאן, הטעמים וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר (מנח זרקא סגול). משה התפלל שיהודה ינוח
ממה שזרק את עצמו מלהיות מונח בעם סגולה, כמבואר במסכת מכות (יא עב) שעצמותיו של יהודה היו
מגולגלין בארון, עד שמשה התפלל עליו.

וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר (זרקא סגול) שְׁמַע יְדִיד קוֹל יְהוּדָה וְאֶל עַמּוֹ תִּבְיָאֲנֻ
(דברים לג, ז)

רבי משה חורב מביא³ את הגמ' במסכת מכות (דף יא עב) ושואל כיצד מרומז במלים "שְׁמַע יְדִיד קוֹל יְהוּדָה",
שהיו עצמותיו מגולגלים בארון, ולא היתה שילדתו קיימת.

ויש לומר, כי כוונת משה רבינו לבקש רחמים מאת ה' שישמע את קול העצמות של יהודה שהיו מתגלגלות
בארון, לפי שלא היתה שילדתו מחוברת.

ולפי שיש בזה גנאי לנפטר, ביקש משה רבינו שייפסק הקול. ואכן, נענה בחיוב, שנתחברו העצמות אחד לאחד,
והיתה השילדה מחוברת. וממילא, פסק קול הרעש של העצמות.

ויש לרמוז, כי על תיבת לַיהוּדָה יש טעם של זרקא, וטעמו לרמוז על מצבו של יהודה, שהיו עצמותיו זרוקין
בארון, לפי שלא היו מחוברים לשילדה כשאר השבטים, אזי בשעה שהיו נוטלים את ארונו ממקום למקום, היו
העצמות זזים בתוך הארון ונזרקים מצד לצד⁴.

רבי ישראל אהרן קלצקין, מעדני הפרשה, מוסיף ומבאר שהטעם סגול רומז לצורת חלקים מפורקים.

² ברכת איש ב', רבי אברהם יצחק שיין, עמ' 243.

³ תורה מסיני דברים, רבי משה חורב, בני ברק תשעה, עמ' קמב.

⁴ כעין זה כתב טעמי הטעמים, רבי שרגא דזיאלאשינסקי, באזעל תשס"ד, שמשה התפלל שעצמות יהודה לא יהיו
נזרקין בארון, וגם יבוא לעם סגולה, היא המתיבתא דרקינא, ששם יושבים הצדיקים ויוכל ללמוד עמהם. ומוסיף רבי
משה חורב: ועוד יש לרמוז, "ויאמר שמע יד-ו-ד קול יהודה" ראשי תיבות 'שיקוי', והן נודע מה שמובא במסכת עירובין
(נד עא) החש בכלל גופו יעסוק בתורה, שנאמר: "רפאות תהא לשרך ושיקוי לעצמותיך" (משלי ג. ח). ולפי שזכה יהודה
לפתוח בתי כנסיות ובתי מדרשות בארץ גושן שבהם לומדים תורה, וכמו שנאמר: "ואת יהודה שלח לפניו גושנה"
(בראשית מו, כח), ופירש רש"י בשם מדרש אגדה: להורות לפניו, לתקן בית תלמוד שמשם תצא הוראה, עיין שם.
ומגלגלין זכות על ידי זכאי (שבת לב עא ועוד) זכה יהודה שעל אף שהיה מצבו בבחינת 'החש בכל גופו', לפי שכל
עצמותיו היו מגולגלין בארון, שיתקיים בו לבסוף: 'רפאות תהא לשרך ושיקוי לעצמותיך'. וכלפי מה שמגלגלין זכות על
ידי זכאי במעשהו זה, זכה שייפסקו עצמותיו להתגלגל בארון, כי כן היא המידה, במדה שאדם מודד, מודדין לו.